

STRAVA-BILLEN EN BOLLETJESTRUIEN

In de zomer kijk ik voor mijn doen tamelijk veel tv. Voetbal ook wel, maar dat duurt me toch te vaak te lang. Wielrennen? Nog saai. Drie weken hard fietsen door Frankrijk? Geen bal aan. Vooral de vlakke etappes zijn pas echt *boring*; die bekijk ik alleen in-samenvatting. Een kopgroep van acht man krijgt de ganse dag 12 minuten voorsprong of zo. Met het algoritme van een paar gesjeesde econometristen wordt vervolgens berekend dat het peloton kop-over-kop met 63 kilometer per uur die kopgroep 100 meter voor de meet inrekenen en dat de sprinter met de dikste billen de etappe wint. Althans, dat moet er wel bijgezegd worden, mits hij onderweg heeft weten te ontsnappen uit een kluwen van kromme wielen en gebutste lijven. Als de winnaar allang binnen is, zoemt de camera in op zijn gehavende shirt en broek en het langst op zijn bebloede verrafelde bil.

Maar de bergen dan? Eigenlijk ook niks. Eerst erop en dan eraf, want voor andersom heb je twee bergen nodig en ik zie ze nooit aan de voet ervan omdraaien en dezelfde weg terugknarren, in welk geval trouwens één berg zou volstaan. En voor de doordenkende lezer, ook geldt meestal $a+b \neq b+a$, vanwege de asymmetrische vorm der toppen, terwijl $a+b = b+a$ *iff* de hellingen aan beider zijden der top hetzelfde zijn.

Maar allee, de Mont Ventoux, de Tourmalet, de Alpe d'Huez en nog zo'n paar, zijn toch van de buitencategorie! Op de hellingen van die reuzen zoek ik inderdaad het 'puntje' van mijn stoel. Omhoog gaat het met de snelheid van een rennende ontblote dikbuik en naar beneden met naad-op-stang en kop-in-stuur. Borst bloot omhoog en extra-shirtje-aan omlaag. Omhoog worden de verschillen gemaakt, omlaag vallen de klappen en soms doden. Topsport en sensatie, ga er maar voor zitten.

Ik hou van wielrennen. Voor mij de pure sport. Zelf bezit ik zo'n supersonische carbonfiets met Strava op mijn smartding. Strava? Ook de toerfietser is in de greep van het gezellige gemedia van prestaties en getallen. Een ritje door de polder volbracht, betekent *kudo's* van je *volgers*

en bij de bedwinging van een bergreus in een nieuw pr word je zelfs met loftuigen beloond. Tijden, hoogtemeters en hartslagen, alles staat op Strava. Daar doe je het voor. Geen kudo of loftuit op Strava ontvangen: rit niet gefietst. Pure sport is ook genadeloos.

Strava herbergt trouwens nog smeriger valkuilen. Ik zelf heb dat aan den bille ondervonden. Zo meldde Strava enige tijd alweer geleden dat één mijn allerbeste fietskameraden op het Strava-segment in mijn 'achtertuin', de Onlanden bij Groningen, nummer één stond in het lijstje (sic!) van mijn volgers. Ik stond slechts tweede in mijn eigen 'achtertuin'! Toen de zuidenwind blies ben ik rustig tegen de straffe wind in naar de start van 'mijn' segment gefietst. Starten, gassen, op volle snelheid met kop bijna op Triathlonstuur. Drie-en-zeventig was ik. In de laatste bocht naar links ging het mis. Gruis op het rafelig asfalt. Van knie tot schouder, bil ontveld (de linker dus) en elleboogbot in 't zicht. De huidrafels heeft de dienstdoende arts van de dokterspost in Leek bijgeknipt en na het hechtwerk mocht ik de volgende dag in het vliegtuig bij de nooduitgang zitten op weg naar het congres over *computer science* en sport. Twee-en-veertig km per uur of zo reed ik; staat op Strava, nog steeds.

Kan het gekker? Ja dat kan. De directie van de Ronde van Italië kwam in 2017 met een bizar idee: een klassement voor de snelste dalers (*Trouw*, 2017). Het idee werd meteen weggehoond. Snel dalen stimuleren? Idioterie. Een beter idee werd toen gek genoeg niet geopperd door de wielrenopperhoofden, namelijk een speciaal klassement voor snelste klimmers.

Natuurlijk, een klassement voor klimmers bestaat al, sinds 1933 zelfs, en de aanvoerder ervan mag zich sinds 1975 hullen in de 'bolletjestrui'. Die bolletjes zijn trouwens niet bol, maar dat snapt u wel. Het is een begerenswaardig tricot, wit met een boel rood ingekleurde cirkeltjes met een diameter van 5 cm of zo, en goed voor veel publiciteit bovendien. Voor dat bergklassement krijgen renners punten. Een buitencategorieberg levert 25,

20, 16, 14, 12, 10, 8, 6, 4 en 2 punten voor de eerste tot en met de tiende renner die de top passeert. Het onderlinge tijdsverschil speelt daarbij geen enkele rol, de daadwerkelijke klimtijd ook niet. Voor tien minuten eerder boven krijg je dezelfde beloning als met tien seconden. Alleen de volgorde van de passage op de col telt dus.

En dat is toch wel gek.

De winnaar van de bolletjestrui is lang niet altijd de beste klimmer van die ronde. Neem Laurent Jalabert, die de trui in 2001 en 2002 won – hij begon ooit als sprinter. Of neem Richard Virenque die de trui zeven keer won in de Tour de France, een record. Maar is Virenque daarmee de beste Tour de France-klimmer aller tijden? Nou nee, zou ik zeggen. Jalabert en Virenque wonnen hun truien vooral door vroeg en vaak mee te gaan in lange ontsnappingen in etappes met de bergen aan het einde ervan. Zo sprokkelde ze hun punten bij elkaar door met grote voorsprong aan de voet van de berg te beginnen. Zo deden Anthony Charteau in 2010 en Thomas Voeckler in 2012 het ook. De bolletjestrui gaat dan dus niet naar de beste klimmer, maar naar de slimste. Daar heb ik zeker respect voor en dat ooit voor die opzet is gekozen snap ik ook. Het was vroeger nu eenmaal niet mogelijk om van alle renners op elke berg de klimtijden bij te houden. Maar in het huidige Strava-tijdsgewricht is dat geen probleem meer.

Waarom die technieken dan niet gebruiken en de klimmer die echt het snelst is belonen? Via internet en tv kunnen de beelden en de statistieken van klimtijden *real time* worden getoond. Zo krijgen we spannende wedstrijden binnen de grote wedstrijd met voor mij als enig nadeel het sneller slijten van de stoelpuntbekleding.

Kortom, ik pleit voor een trui met gele bolletjes voor de snelste klimmer. Die trui kan de huidige bolletjestrui vervangen. Deze suggestie zou ik willen doen aan het adres van Christian Prudhomme, de directeur van de Société du Tour de France. Maar wanneer hij erg aan die huidige trui hecht, kunnen ze ook naast elkaar bestaan: een 'gewone' bolletjestrui voor de punten-

sprokkelaars op de bergtoppen en een gele bolletjestrui voor de man die echt het snelste klimt. Prudhomme zou de wielierliefebbers onder ons een groot plezier doen. En wat Strava in mijn achtertuin betreft, ik raad je aan een slijtvaste (tegenwoordig te koop) en zeker geen grote broek aan te trekken.

P.S. Een opmerkelijke lezeres van een eerdere versie van deze column attendeerde mij op het feit dat de letters a en b hierboven niet gedefinieerd (sommigen noemen het gedeclareerd) zijn. Deze lezeres heeft volkomen gelijk. Toch heb ik die definitie weggelaten. Mocht u daar problemen mee hebben, dan zit ik daar even niet mee: ik kijk tv. En nog iets, de lezeres wees mij ook op het vrouwenfietsen, dat dat ook bestaat en dat ook daar valpartijen voorkomen met op dezelfde plekken als bij de mannen opengereten kleding. Oh.

LITERATUUR

- Heuvelman, D., Schoonderwalt, F. van, & Sierksma, G. (2006). *Tour de France Top 100; De honderd beste toerrenners aller tijden*. Z.pl.: Tirion Sport.
- Sierksma, G. (2017). Waarom geen gele bolletjestrui voor de echt snelste klimmer? *Trouw*, 15 juli 2017.

GERARD SIERKSMA is emeritus hoogleraar Kwantitatieve Logistiek en Sportstatistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. E-mail: g.sierksma@rug.nl